

सुदूर पश्चिम विश्वविद्यालय
मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र संकाय
विद्यावारिधि उन्मुख दर्शनाचार्य कार्यक्रम

पाठ्यांश शीर्षक : भाषा ,साहित्य र दर्शन
पाठ्यांश कोड : NEP/NEP ED. 612
सेमेस्टर : प्रथम
तह : एम. फिल (नेपाली/ नेपाली शिक्षा)

पाठ्यांश प्रकृति : सैद्धान्तिक
के.आ. : ३
जम्मा पाठ्यघन्टी : ४८

अपेक्षित सिकाइ उपलब्धि र पत्रगत उद्देश्य

यस पाठ्यांशको अध्ययनबाट विद्यार्थीहरूले निम्नलिखित ज्ञान तथा कौशल प्राप्त गर्नेछन् :

- (क) दर्शन र भाषिक दर्शनका बीचको सम्बन्ध देखाई साहित्य त्यस सम्बन्धी धारणा प्रस्तुत गर्न र कक्षा शिक्षण तथा साहित्यमा त्यसको प्रयोग गर्न ।
- (ख) पूर्वीय भाषिक चिन्तनका मान्यताहरूका बारेमा बताउन र त्यस आधारमा नेपाली भाषा शिक्षण गर्न ।
- (ग) पौरस्त्य दर्शनका ज्ञानमीमांसा र तत्त्वमीमांसा र नीति मीमांसाको परिचय दिई नेपाली साहित्यका विभिन्न विधाका कृतिहरूमा प्रयुक्त तत्सम्बन्धी चिन्तनको पहिचान र विश्लेषण गर्न ।
- (घ) पौरस्त्य दर्शन र साहित्य तथा दर्शनशास्त्रीय समालोचना र सौन्दर्यशास्त्रका आधारमा नेपाली साहित्यका विभिन्न विधाका कृतिहरूको विश्लेषण गर्न

एकाइ एक

दर्शन र भाषिक दर्शनको स्वरूप

पाठ्यघण्टा : ६

पाठ्यवस्तु

- १.१ दर्शनको परिचय र पौरस्त्य वैदिक षड्दर्शनका पृष्ठभूमि
- १.२ पौरस्त्य वैदिक षड्दर्शनको परिचय र प्रमुख मान्यता
- १.३ पौरस्त्य अवैदिक दर्शन (जैन, बौद्ध, चार्वाक) को परिचय र प्रमुख मान्यता
- १.४ भाषिक चिन्तन परम्परा र पृष्ठभूमि
- १.५ भाषिक दर्शन र अनुसन्धान
- १.६ उपर्युक्त दर्शनका मान्यताको प्रयोग गरी नेपाली भाषाशिक्षण र नेपाली साहित्यका कृतिको विश्लेषण

पठनसामग्री

- उमेशप्रसाद घिमिरे (२०७३), *पूर्वीय दर्शनमा मोक्षचिन्तन*, लेखक स्वयं, रामेछाप, पृ. ३७-५८ ।
- डुकुलराज घिमिरे (२०७७), *नेपाली कवितामा पूर्वीय दर्शन*, लेखक स्वयं, बुटवल, पृ. द्वितीय अध्याय पूरै ।
- नारायण चालिसे (२०६९), *पूर्वीय दार्शनिक मान्यतामा कोइरालाका उपन्यास*, वि.पी. चिन्तन केन्द्र, दाङ, पृ. १-४१ ।
- नारायण चालिसे (२०७५), *कृतिविश्लेषणका पौरस्त्य दार्शनिक मानदण्ड*, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, पृ. २२-५७ ।
- प्रेमराज न्यौपाने (२०६६), *मनोवृत्तिको दार्शनिक तथा वैज्ञानिक विश्लेषण*, दिल्ली प्रविधिविकास प्रतिष्ठान, पृ. १, ३ र १४-३८ ।
- माधवाचार्य (सन् २०१२), *सर्वदर्शनसङ्ग्रह*, व्याख्या. उमाशङ्कर शर्मा, उमाशङ्कर द्विवेदीद्वारा लिखित Introduction, पृ. १-२३ र पूर्वपीठिका अंश, पृ. २५-४४ ।
- मोहन वैद्य किरण (२०७४), *हिमाली दर्शन*, साभा प्रकाशन, ललितपुर, पृ. १-११ र ५०-७० ।
- राधाकृष्णन (सन् २०११), *भारतीय दर्शन*, भाग-२, राजपाल एन्ड सन्स, दिल्ली, पृ. ९-१८ ।
- रामानन्द गिरी (२०५५), *जनक-दर्शन*, जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि., भक्तपुर, पृ. १-१४ ।
- राहुल साङ्कृत्यायन (२०७३), *दर्शनदिग्दर्शन*, अनु. नारायणप्रसाद आचार्य, अक्षरदीप प्रकाशन, नेपाल, पृ.११-१५ र २५१-२६१ ।
- वासुदेव त्रिपाठी (२०४८), *पाश्चात्य समालोचनाको सैद्धान्तिक परम्परा*, भाग-१, तेस्रो संस्क., साभा प्रकाशन, पृ. १-१४ ।
- हरिभद्र सूरि (२०७३), *षडदर्शन समुच्चय*, अनु. गोपीरमण उपाध्याय, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, पृ. १५-१०३ ।

एकाइ दुई

पूर्वीय भाषिक चिन्तन र नेपाली भाषाशिक्षण

पाठ्यघण्टा : १०

पाठ्यवस्तु

- २.१ वैदिक ग्रन्थमा भाषिक चिन्तन
- २.२ यास्कको भाषिक चिन्तनको अवधारणा
- २.३ पाणिनीय परम्परामा भाषिक चिन्तन
- २.४ भर्तृहरिको शब्दब्रह्म सिद्धान्त र वाक्यवादी अवधारणा
- २.५ स्फोट दर्शन र शब्दार्थसम्बन्ध
- ३.६ पूर्वीय भाषिक चिन्तन र नेपाली भाषा शिक्षण
- ३.७ उपर्युक्त भाषिक चिन्तनको नेपालीमा प्रयोग र अभ्यास

पठनसामग्री

- अधिकारी, गङ्गाप्रसाद (२०७०), 'संस्कृत भाषिक चिन्तन परम्परामा पाणिनीय व्याकरण र यसका केही आधारभूत पक्ष', *प्रज्ञा* (१०९:१-१०, अङ्क १, पूर्णाङ्क १०९), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- आचार्य, ब्रतराज (२०७२), *पूर्वीय तथा पाश्चात्य भाषिक चिन्तन*, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार । (पृ.२२- ९०)
- खनाल, चक्रपाणि (२०६८), वाक्यका अर्थसम्बन्धहरू र आशय, *प्रज्ञा* (१०६:७-१७, अङ्क २, पूर्णाङ्क १०६), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- चौलागाईं, प्रेम (२०७४), 'अष्टाध्यायी र आधुनिक भाषाविज्ञान', *प्रज्ञा* (११६:पृ.४१-५७, अङ्क २, पूर्णाङ्क ११६), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ।
- दहाल, विष्णुप्रसाद (२०७१), वाक्यतत्त्वमा स्फोट दर्शनको अवधारणा', *प्रज्ञा* (११०:१४-२०, अङ्क १, पूर्णाङ्क ११०), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।

- न्यौपाने, टडुकप्रसाद, भण्डारी, पारसमणि र न्यौपाने, दीपकप्रसाद (२०६७), *भाषाविज्ञानका प्रमुख सिद्धान्त*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार । (पृ.१-१६)
- बन्धु, चूडामणि (२०७०), *भाषाविज्ञानका सम्प्रदाय (चौथो सं.)*, काठमाडौं : एकता बुक्स । (पृ. ११-२७)
- भट्टराई, पद्मप्रसाद(२०७४), *पौरस्त्य दर्शन एक चिनारी*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
- भुसाल, बेदुराम(२०६८), *नेपालमा प्रचलित दार्शनिक चिन्तनहरू*, काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- शर्मा, सोमनाथ (२०५८), *साहित्य प्रदीप*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार । (पृ.६-७)
- सिन्हा, हरेन्द्र प्रसाद(१९९३), *भारतीय दर्शन की रूपरेखा*, दिल्ली : मोतीलाल बनारसीदास ।

एकाइ तीन

पौरस्त्य दर्शनमा ज्ञानमीमांसा र तत्त्वमीमांसा

पाठ्यघण्टा : १२

पाठ्यवस्तु

- ३.१ ज्ञानको स्वरूप र ज्ञानप्राप्तिका माध्यम वा स्रोत
- ३.२ ज्ञानमीमांसामा प्रमाण : प्रत्यक्ष, अनुमान, उपमान र शब्द
- ३.३ तत्त्वमीमांसाका स्वरूप, प्रमेय र प्रकृति-पुरुषचिन्तन
- ३.४ पदार्थचिन्तन : (पञ्चमहाभूत, पञ्चतन्मात्रा, इन्द्रिय र अन्तस्करण) र द्रव्य (अणु, परमाणुसमेत)
- ३.५ आत्मा, ईश्वर, परमात्मा, जगत् र ब्रह्मसम्बन्धी चिन्तन
- ३.६ ज्ञानमीमांसा र तत्त्वमीमांसासम्बन्धी चिन्तनको नेपाली कविता, कथा, उपन्यास, नाटक, निबन्धमा यसको प्रयोग

पठनसामग्री

- नारायण चालिसे (२०७५), *पूर्ववत्*, पृ. १३०-१३८, १३९-१४२ र १५०-१५७ ।
- माधवाचार्य (सन् २०१२), *सर्वदर्शनसङ्ग्रह*, व्याख्या. उमाशङ्कर द्विवेदी, चौखम्बा विद्या भवन, वाराणसी, पृ. ३८९-३९४, ४७४-४७५ र ५३७-५३९, ३४५-३५७, ४२९-४३८, ५०४-५२४, ५२८-५३७, ५५१-५५२ र ६४५-६८१ ।
- मोहन वैद्य किरण (२०७४), *पूर्ववत्*, पृ. १०१-१३०, ८७-१०० ।।
- राधाकृष्णन (सन् २०११), *पूर्ववत्*, पृ. १२४-१३७, १५६-१५७, २२४-२६५, ३००-५३४ ।
- राहुल साङ्कृत्यायन (२०७३), *पूर्ववत्*, पृ. ४५५-४९५ ।
- नारायण चालिसे (२०६९), *पूर्ववत्*, पृ. ५४-६० ।
- रामचन्द्र भट्ट (२०७२), *उपनिषद्मा के छ ?*, डिकुरा पब्लिकेसन, काठमाडौं, पृ. ७४-११०, ११८-१२४ र १५७-१६२ ।
- रामानन्द गिरी (२०५५), *पूर्ववत्*, पृ. १२८-१३८ ।

एकाइ चार

पाश्चात्य भाषिक चिन्तन र भाषासिकाइ सम्बन्धी दार्शनिक अवधारणा

पाठ्यघण्टा : १२

पाठ्यवस्तु

- ४.१ ग्रीसेली तथा रोमेली दर्शनमा भाषिक चिन्तन
- ४.२ फर्डिन्यान्ड डि सस्युरका भाषिक चिन्तनहरू
- ४.३ जे.एल. अस्टिनको वाक्क्रियासम्बन्धी अवधारणा



- ४.४ फुकोको भाषासम्बन्धी चिन्तन
 ४.५ व्यवहारवादी र अनुभववादी दर्शन
 ४.६ संज्ञानवाद (चम्स्की र पियाजे)
 ४.७ बहुबौद्धिकता र नेपाली शिक्षण
 ४.८ उत्तरआधुनिकतावाद र नेपाली शिक्षण
 ४.९ प्रकार्यवादी चिन्तन र नेपाली शिक्षण
 ४.१० पाश्चात्य भाषिक चिन्तन र नेपाली भाषाशिक्षण

पठनसामग्री

- अधिकारी, गङ्गाप्रसाद (२०७०), 'संस्कृत भाषिक चिन्तन परम्परामा पाणिनीय व्याकरण र यसका केही आधारभूत पक्ष', *प्रज्ञा* (१०९:१-१०, अङ्क १, पूर्णाङ्क १०९), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- आचार्य, ब्रतराज (२०७२), *पूर्वीय तथा पाश्चात्य भाषिक चिन्तन*, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार । (पृ.२२- ९०)
- खनाल, चक्रपाणि (२०६८), वाक्यका अर्थसम्बन्धहरू र आशय, *प्रज्ञा* (१०६:७-१७, अङ्क २, पूर्णाङ्क १०६), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- चौलागाई, प्रेम (२०७४), 'अष्टाध्यायी र आधुनिक भाषाविज्ञान', *प्रज्ञा* (११६:पृ.४१-५७, अङ्क २, पूर्णाङ्क ११६), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ।
- दहाल, विष्णुप्रसाद (२०७१), वाक्यत्वमा स्फोट दर्शनको अवधारणा', *प्रज्ञा* (११०:१४-२०, अङ्क १, पूर्णाङ्क ११०), काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- न्यौपाने, टड्कप्रसाद, भण्डारी, पारसमणि र न्यौपाने, दीपकप्रसाद (२०६७), *भाषाविज्ञानका प्रमुख सिद्धान्त*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार । (पृ.१-१६)
- भट्टराई, पद्मप्रसाद(२०७४), *पौरस्त्य दर्शन एक चिनारी*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
- शर्मा, सोमनाथ (२०५८), *साहित्य प्रदीप*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार । (पृ.६-७)
- सिन्हा, हरेन्द्र प्रसाद(१९९३), *भारतीय दर्शन की रूपरेखा*, दिल्ली : मोतीलाल बनारसीदास
- आचार्य, ब्रतराज (२०७२), *पूर्वीय तथा पाश्चात्य भाषिक चिन्तन*, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार । (पृ.१०३- १२३, २३६-२४६)
- गिरि, रामानन्द (२०५५), *जनक दर्शन*, भक्तपुर : जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र ।
- गौतम, कृष्ण(२०७१), *उत्तरसिद्धान्त*, काठमाडौं : भृकुटी एकेडेमिक पब्लिकेसन्स
- गौतम, देवी र ओझा, रामनाथ (२०६७), *सामान्य भाषाविज्ञान*, काठमाडौं: वाङ्मय प्रकाशन गृह । (पृ.२०८-२१२)
- तिवारी, भोलानाथ (सन् १९९३), *आधुनिक भाषाविज्ञान*, नयाँ दिल्ली : लिपि प्रकाशन । (पृ.२७-३२, ७४-९७, १६८-२०५)
- न्यौपाने, टड्कप्रसाद, भण्डारी, पारसमणि र न्यौपाने, दीपकप्रसाद (२०६७), *भाषाविज्ञानका प्रमुख सिद्धान्त*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार । (पृ.१५-२०, २७-२९, ३७-३८)
- बन्धु, चूडामणि (२०७०), *भाषाविज्ञानका सम्प्रदाय (चौथो सं.)*, काठमाडौं : एकता बुक्स । (पृ. ४४-४८, ६३-८५, १४९-१८१)
- बन्धु, चूडामणि(२०७३), *भाषाविज्ञान*, ललितपुर : साक्षा प्रकाशन
- यादव, योगेन्द्रप्रसाद र रेग्मी, भीमनारायण(२०५८), *भाषाविज्ञान*, काठमाडौं : न्यु हिरा बुक्स इन्टरप्राइजेज । पृ.(३०७-३१७)
- शर्मा, सुकुम (२०७५/२०७६ माघ-असार), ससुरको भाषिक सम्प्रेषण सिद्धान्त : साहित्य विश्लेषणको आधार, *प्रज्ञा* (११७:४१-५०, अङ्क १, पूर्णाङ्क ११७) ।
- उप्रेती, सञ्जीव(२०६९) *सिद्धान्तका कुरा* (चौथो संस्करण), काठमाडौं : अक्षर क्रियसन नेपाल । (पृ.३९- ५२, २१०-२३५)
- भट्टराई, रमेश(२०६७), डेरिडा र विखण्डनवाद, भृकुटी ,उत्तर आधुनिकता विशेषाङ्क, पृ. ३४१-३६४
- भट्टराई, रमेश (२०७४), विश्वव्यापीकरण र नेपाली भाषाशिक्षण, *प्रज्ञा*, अङ्क २, पूर्णाङ्क ११६, काठमाडौं : नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, पृ.५८-६८ ।

- भण्डारी, पारसमणि र पौड्याल, शालिकराम (२०६७), *सामाजिक र मनोभाषाविज्ञान*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार पृ.२-८४
- रेग्मी, दानराज (सन् २०१७), नेपालमा भाषाहरूको स्थिति र भाषिक सर्वेक्षण : समीक्षात्मक विश्लेषण, *गिपन*, अंक ३-२, काठमाडौं : भाषाविज्ञान केन्द्रीय विभाग, पृ.२२८-२६० ।
- शर्मा, चिरञ्जीवी र शर्मा, निर्मला (२०६९), *शिक्षा मनोविज्ञान*, काठमाडौं: एम.के. पब्लिसर्स एन्ड डिस्ट्रिब्युटर्स ।। (पृ.१३७-१६८, ३८४-३९०)
- शर्मा, केदारप्रसाद र पौडेल, माधवप्रसाद (२०६७), नेपाली भाषा र साहित्य शिक्षण, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार । (पृ.८५-८९)
- Levinson S. C (1983), *Pragmatics* , Cambridge University Press
- Miller, A. (2007), *Philosophy of Language*, Oxon, Routledge.
- Yadav. Y.P(2004). *Theories of Grammar*. Kathmandu : Students Book Publishers
- Armstrong, T(2003). *The Multiple Intelligence of Reading and Writing*. USA : ASCD.
- Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences* . New York: Basic Books.
- Richards, J.C and Rodgers, T.S (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. United Kingdom : Cambridge University press .

एकाइ पाँच

दर्शनमा नीतिमीमांसा, साहित्य र सौन्दर्यशास्त्र

पाठ्यघण्टा : ८

पाठ्यवस्तु

- ५.१ नीतिमीमांसाको स्वरूप
- ५.२ जन्म, पुनर्जन्म, मृत्यु, मोक्ष वा मुक्ति र समाधिसम्बन्धी चिन्तन
- ५.३ सुखदुःख, स्वर्गनरक, इहलोक-परलोक, कर्म र विधिसम्बन्धी चिन्तन
- ५.४ दर्शन र साहित्यको सम्बन्ध
- ५.५ पौरस्त्य दर्शन र साहित्य तथा दर्शनशास्त्रीय समालोचना
- ५.६ पौरस्त्य दर्शन र सौन्दर्यशास्त्र
- ५.७ नीतिमीमांसासम्बन्धी चिन्तन र नेपाली कविता, कथा, उपन्यास, नाटक र निबन्धमा यसको उपयोग

पठनसामग्री

- डुकुलराज घिमिरे (२०७७), *पूर्ववत्*, पृ. पञ्चम र षष्ठ अध्याय सबै ।
- नारायण चालिसे (२०६९), *पूर्ववत्*, पृ. ७५-८२ र ८५-९६, १४४-१४९, १५२-१५८ र १६१-१६३ ।
- नारायण चालिसे (२०७५), *पूर्ववत्*, पृ. ५८-९५, १३७-१५२ र १९५-२१० ।
- मोहन वैद्य किरण (२०७४), *पूर्ववत्*, पृ. १८१-१८३ ।
- रामानन्द गिरी (२०५५), *पूर्ववत्*, पृ. १-१४ ।
- उमेशप्रसाद घिमिरे (२०७३), *पूर्ववत्*, पृ. ४१-४८ ।
- उमेशप्रसाद घिमिरे (२०७३), *वेदान्त सिद्धान्त*, नितू घिमिरे, रामेछाप, पृ. ६०-७८ ।

- माधवाचार्य (सन् २०१२), पूर्ववत्, पृ. ४२८ ।
 मोहन वैद्य किरण (सन् २०७४), पूर्ववत्, पृ. १३१-१४७ ।
 रामचन्द्र भट्ट (२०७२), पूर्ववत्, पृ. १७३-१९० ।
 रामानन्द गिरी (२०५५), पूर्ववत्, पृ. १४४-१४५ ।
 राधाकृष्णन (सन् २०११), पूर्ववत्, पृ. २६८-२७३, ३१२-३१४, ५५७-५६९ ।

प्रमुख सन्दर्भ सामग्री

- आचार्य, श्रीराम सम्पा., *न्यायदर्शन*, युगनिर्माण ट्रस्ट, मथुरा, २०५७ ।
 आचार्य, श्रीराम सम्पा., *मीमांसादर्शन*, युगनिर्माण ट्रस्ट, मथुरा, २०५७ ।
 आचार्य, श्रीराम सम्पा., *योगदर्शन*, युगनिर्माण ट्रस्ट, मथुरा, २०५७ ।
 आचार्य, श्रीराम सम्पा., *वेदान्तदर्शन*, युगनिर्माण ट्रस्ट, मथुरा, २०५७ ।
 आचार्य, श्रीराम सम्पा., *वैशेषिक दर्शन*, युगनिर्माण ट्रस्ट, मथुरा, २०५७ ।
 आचार्य, श्रीराम सम्पा., *साङ्ख्यदर्शन*, युगनिर्माण ट्रस्ट, मथुरा, २०५७ ।
 गडतौला, नारायण, *संस्कृत साहित्यको इतिहास*, काठमाडौं : प्रगति पुस्तक, २०६९ ।
 गिरी, रामानन्द, *जनक-दर्शन*, जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि., भक्तपुर, २०५५ ।
 घिमिरे, उमेशप्रसाद, *वेदान्तसिद्धान्त*, रामेछाप : नितू ओझा घिमिरे, २०७१ ।
 ---, *पूर्वीय दर्शनमा मोक्षचिन्तन*, रामेछाप : लेखक स्वयम्, २०७३ ।
 चालिसे, नारायण, *कृतिविश्लेषणका पौरस्त्य दार्शनिक मानदण्डहरू*, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं, २०७५ ।
 चालिसे, नारायण, *पूर्वीय दार्शनिक मान्यतामा कोइरालाका उपन्यास*, वि.पी. चिन्तन केन्द्र, दाङ, २०६९ ।
 नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, *दर्शनावली*, भाग १-१०, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, विभिन्न मितिमा प्रकाशित ।
 न्यौपाने, प्रेमराज, *मनोवृत्तिको दार्शनिक तथा वैज्ञानिक विश्लेषण*, डिल्ली प्रविधि विकास प्रतिष्ठान नेपाल, २०६६ ।
 पाण्डे, ज्ञानू (सम्पा.), *समकालीन पाश्चात्य समालोचना सिद्धान्तका प्रणेताहरू*, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं, २०७४ ।
 प्रभात, विष्णु (सम्पा.), *प्रज्ञा दर्शनकोश*, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, २०७० ।
 बनेट, जोन, *ग्रिक फिलोसफी (ग्रिक दर्शन)*, अनु. प्रकाश दुवे, मध्यप्रदेश हिन्दी गन्थ अकादमी, भोपाल ।
 भट्ट, रामचन्द्र, *उपनिषद्मा के छ ?*, डिकुरा पब्लिकेसन, काठमाडौं, २०७२ ।
 भट्टराई, रामप्रसाद (२०६८) भाषिक अनुसन्धान विधि : प्रयोग र परिचय, काठमाडौं : शुभकामना प्रकाशन
 माधवाचार्य, *सर्वदर्शन सङ्ग्रह*, व्याख्या, उमाशङ्कर शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी, सन् २०१२ ।
 राई, भक्त, *पूर्वीय दर्शन*, नेपाल प्राज्ञिक अनुसन्धान केन्द्र, काठमाडौं, २०७४ ।
 राधाकृष्णन, *भारतीय दर्शन*, भाग १ र २, राजपाल एन्ड सन्स, दिल्ली, सन् २०११ ।
 सांकृत्यायन, राहुल, *दर्शनदिग्दर्शन*, अनु. नारायणप्रसाद आचार्य, अक्षरदीप प्रकाशन, नेपाल, २०७३ ।
 सुवेदी, राजेन्द्र र लक्ष्मणप्रसाद गौतम (२०७९), सम्पा. *रत्न बृहत् नेपाली समालोचना-भाग ३*, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार
 रिजाल, कमल, *दर्शनभित्रको दर्शन*, साङ्गिला बुक्स, काठमाडौं, २०७४ ।
 वैद्य, मोहन, *हिमाली दर्शन*, साक्षा प्रकाशन, ललितपुर, २०७४ ।
 हरिभद्र, सुरि, *षड्दर्शन समुच्चय*, अनु. गोपीरमण उपाध्याय, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं ।

साहित्यका लागि प्रायोगिक पठनसामग्री

- कुमार नगरकोटी - 'मोक्षान्त काठमाडौं फिबर' (२०६७) कथासंग्रह ।
कृष्ण धरावासी - 'राधा' (२०६२) उपन्यास ।
घनश्याम खड्का - 'निर्वाण' (२०७२) उपन्यास ।
दुबसु क्षेत्री - 'अश्वमेघ यज्ञका घोडाहरू' (२०६७) कवितासङ्ग्रह ।
नीलम कार्की निहारिका - 'योगमाया' (२०७५) उपन्यास ।
बलराम अधिकारी - 'इरेजर' (२०७२) निबन्धसङ्ग्रह ।
बालकृष्ण सम - 'प्रह्लाद' (१९९५) नाटक,
'आगोर पानी' (२०१४) खण्डकाव्य,
'नियमित आकस्मिकता' (२००५) निबन्धसङ्ग्रह,
'बालकृष्ण समका कविता' (२०३८) कवितासङ्ग्रह ।
भानुभक्त आचार्य - 'रामायण' (१९४८),
'रामगीता' (१९४८) (काव्य) ।
माधव घिमिरे - 'धर्तीमाता' (२०३०) काव्य ।
मोमिला - 'ईश्वरको अदालतमा आउटसाइडरको बयान' (२०६३) निबन्धसङ्ग्रह ।
मोमिला - सम्पा. 'सगरमाथाको नृत्यमग्न आत्मा' (२०६५) सामूहिक कवितासङ्ग्रह ।
राजेन्द्र सुवेदी - 'म हुँ औंला नकाटिएको एकलव्य' (२०६६) निबन्धसङ्ग्रह ।
राजेश्वर देवकोटा - 'द्वन्द्वको अवसान' (२०४२) उपन्यास ।
लक्ष्मणप्रसाद गौतम र नेत्र एटम, सम्पा. 'प्रज्ञा प्रतिनिधि आधुनिक नेपाली कविता' (२०७४) कवितासङ्ग्रह ।
लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा - 'लक्ष्मी कवितासङ्ग्रह' (२०३२) कवितासङ्ग्रह,
'लक्ष्मी निबन्धसङ्ग्रह' (२००२) निबन्धसङ्ग्रह,
'भिखारी' (२०१०) कवितासङ्ग्रह ।
लेखनाथ पौड्याल - 'तरुणतपसी' (२०१०) नव्यकाव्य,
'लालित्य भाग-१' (२०१०) कवितासङ्ग्रह,
'लालित्य भाग-२' (२०२५) कवितासङ्ग्रह,
'भर्तृहरि निर्वेद' (१९७४) नाटक ।
वासुदेव त्रिपाठी - 'अर्धनारीश्वर' (२०३९) खण्डकाव्य,
'राजकुमारी वासवदत्ता' (२०२४) खण्डकाव्य ।
विनोदप्रसाद धिताल - 'योजनगन्धा' (२०५२) उपन्यास ।
विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला - 'सुम्निमा' (२०२७) उपन्यास,
'मोदिआइन' (२०२६) उपन्यास,
'हितलर र यहूदी' (२०४०) उपन्यास ।
श्रीओम श्रेष्ठ रोदन - 'भनौं कि नभनौं' (२०७४) निबन्धसङ्ग्रह ।
सत्यमोहन जोशी - 'दैलाको बत्ती' (२०२८) नाटक ।
सरुभक्त - 'पागलवस्ती' (२०४८) उपन्यास,
'थसो धम्मो सनन्तनो' (२०४५) नाटक ।
सोमनाथ सिद्याल - 'आदर्शराव' (२००५) महाकाव्य ।

(यी सामग्रीका अतिरिक्त विद्यार्थी शोधार्थीहरूले अन्य सामग्री खोजेर चयन गर्न सक्नेछन् ।)

२०७९/१२/१८